

Bild: © 2021 Warner Bros.

Judas and the Black Messiah

Judas and the Black Messiah är en blottläggande och direkt film baserad på verkliga händelser. Filmen utspelar sig i Amerika under 1960-talet och skildrar hur den amerikanska staten behandlade afroamerikaner, i synnerhet Svarta pantrarna. Det är en både spännande och gripande berättelse i klassisk "undercover"-stil.

I klassrummet kan den användas för att diskutera begrepp som ras och könsnormer, men också människors roll i politiska konflikter och kulturella förändringar.

Om filmhandledningen

Film är ett spännande och mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra handledningar är till för att vägleda dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här sträcker sig från årskurs 9 till och med gymnasiet är just en rekommendation. Du väljer själv om du vill ta upp ett eller flera teman ur frågeställningarna och/eller om du kan viga lite mer tid till fördjupning och närstudier av själva filmmediet. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant och intressant just för dem.

Innan filmen

Judas and the Black Messiah erbjuder flera lämpliga ingångar för att på ett övergripande plan ta sig an frågor gällande politik, ras och könsroller, samt hur de samspelar. Exempelvis passar filmen bra som utgångspunkt för diskussioner inom historieämnet. Bland annat kan man analysera hur dynamiken mellan kvinnor och män ser ut, samt hur deras agens gestaltas i filmen. På liknande vis kan filmen också öppna upp för diskussioner kring ras.

Hur kan de senaste årens uppmärksammade fall av polisbrutalitet i Amerika förstås utifrån de förhållanden

som rådde för afroamerikaner på 1960-talet? Vad finns det för skillnader och likheter mellan 1960-talet och dagens situation? Vilka är offer och förövare?

Filmen skildrar flera olika politiska organisationer, bland annat Svarta pantrarna och andra vänsterorienterade organisationer. Ni kan tillsammans undersöka vad dessa organisationer stod för, vad som skedde med dem och om det finns någon motsvarighet i dagens politiska landskap.

Filmen och läroplanen

Som tidigare nämnts är filmen en passande utgångspunkt för diskussioner inom historieämnet, med fokus på politiska konflikter och kulturella rörelser. Men filmens fokus på mänskliga rättigheter och identitet (såväl grupper som individers), relationer och sociala livsvillkor gör att den även lämpar sig inom samhällskunskapen. Särskilt väl fungerar filmen för att ta sig an den amerikanska medborgarrättsrörelsen och kampen för svartas rättigheter. Varför angriper den federala utredningsbyrån (FBI) filmens protagonist Fred Hampton? En av filmens karaktärer jämför de Svarta pantrarna med Ku Klux Klan, som två motsatta extrempunkter. Stämmer det påståendet?

Bild: © 2021 Warner Bros.

Handling

FBI-chefen J. Edgar Hoover föreläser för sina kollegor om ett hot mot den nationella säkerheten. Hotet i fråga är de Svarta pantrarna, som han beskriver som ett större hot än kommunisterna i Kina och Sovjet. Han menar att risken finns att en ”svart messias” ska komma att förena kommunister, freds rörelsen och andra vänsterorganisationer. Han avslutar med att särskilt peka ut en man vid namn Fred Hampton.

Efter ett misslyckat rån försök och en bilstöld har William O’Neal har hamnat på FBI:s radar, eftersom han under rån försöket utgett sig för att vara FBI-agent. För att slippa ett långt fängelsestraff går han med på att hjälpa FBI att infiltrera de Svarta pantrarna i Chicago, där Hampton är verksam.

För att infiltrera partiet deltar O’Neal bland annat i den politiska undervisning som Hampton bedriver. FBI bistår honom också med en bil så att han agera chaufför åt toppskiktet inom rörelsen. Specialagent Mitchell försäkrar O’Neal om att det de gör är rätt och riktigt och att det är lika viktigt att bekämpa Svarta pantrarna som Ku Kux Klan, eftersom de båda har som mål att sprida hat och rädsla.

O’Neal får kännedom om att Hampton vill förena de svarta grupperingarna i Chicago. Han vidarebefordrar informationen till FBI, som sätter käppar i hjulet för Svarta pantrarnas planer genom att sprida vilseledande flygblad i pantrarnas namn. Istället vänder sig Hampton till Young Patriots Organization, en rörelse som hjälper fattiga vita medborgare, och Young Lords, som kämpar för Puerto Rico och andra latinamerikanska länders självbestämmande och rättigheter. Tillsammans bildar de den antirasistiska, klasskritiska och multikulturella

rörelsen The Rainbow Coalition, där bekämpandet av den ökande polisbrutaliteten står i centrum.

Hampton grips för att ha stulit glass och får ett flera år långt fängelsestraff, vilket leder till förändringar inom Svarta pantrarna. O’Neal befordras till säkerhetschef och när FBI genomför en räd mot deras högkvarter höjs röster om en möjlig infiltratör. Trots att O’Neal undkommer misstankarna, som riktas åt ett annat håll, leder det till att gruppen är på helspänn. När den lokala polisen punktmarkerar Svarta pantrarnas högkvarter efter att två poliskollegor skjutits av en av deras medlemmar, skapar det en situation som urartar i kaos. Det slutar med att poliserna bränner ned högkvarteret, men O’Neal lyckas ta sig därifrån.

Polisens handlingar leder dock endast till att de svarta grupperingarna förs närmare varandra. När Hampton släpps ut ur fängelset i väntan på att högsta domstolen ska behandla hans överklagan, väntar ett nyrenoverat och återställt högkvarter. Trots att Hampton släppts fri är spänningarna inom grupperingen starka och O’Neals dåliga samvete gör sig ständigt påmint. När Hamptons överklagan avslås anser O’Neal att hans uppdrag är avklarat, men specialagent Mitchell är av en annan uppfattning. Han ber O’Neal att rita en skiss över Hamptons bostad. Om han vägrar hotar Mitchell att avslöja honom som deras mullvad och han ser ingen annan utväg än att hjälpa dem, trots att han förstår att de tänker döda Hampton. O’Neal får dessutom i uppdrag att droga Hampton. Under natten stormar polisen lägenheten och skjuter besinningslöst på allt som rör sig. Hampton ligger orörlig i sin säng tillsammans med sin gravida flickvän som desperat försöker väcka honom. När polisen gripit de som inte redan är döda, avrättar de Hampton i sömnen.

Bild: © 2021 Warner Bros.

Filmens form och innehåll

Ras och polisbrutalitet

Filmen skildrar återkommande polisiärt övervåld, samtidigt som det finns ett underliggande hot om våld mellan människor generellt. Hur kan vi närma oss detta våldskapital? Diskutera utifrån ett par olika positioner.

Våld förekommer ofta som underhållning i film.

- Är våldet som skildras i den här filmen underhållning? Om inte, varför?

Tidigt i filmen säger Hampton: "You don't fight racism with racism. We're gonna fight racism with solidarity."

- Vilka exempel på detta finns det i filmen? Är det en tankegång som existerar i dagens antirasistiska debatt? Filmer speglar alltid sin samtid, även de som skildrar historiska skeenden. Att koppla filmens scener till de demonstrationer som präglat Amerika de senaste åren är alltså självklart.

- Vad finns det enligt er för skillnader och likheter mellan det som skildras i filmen och dagens Amerika?

Staten har exklusiv rätt att använda våld inom sitt territorium, ett så kallat våldsmonopol, för att låna den tyske sociologen Max Webers begrepp. O'Neal poängterar detta i ett samtal med specialagent Mitchell: "A badge is scarier than a gun. [...] A badge is like you got the whole damn army behind you."

- Vad tänker ni om statens våldsmonopol? Finns det något alternativ? Hur kan vi förstå de röster i Amerika som vill

"defund the police", det vill säga avfinansiera polisen?

"These aren't just your sisters. They're your sisters-in-arms"

Citatet ovan kommer från Hampton när han tillrättavisar O'Neal som stör en kvinnlig studiedeltagare under en föreläsning. Men skildrar filmen kvinnor på samma sätt som den skildrar män?

- Minns ni vad de kvinnliga [rollfigurerna](#) heter i filmen.

- Samma år som filmen utspelar sig (1968), var två tredjedelar av medlemmarna i Svarta pantrarna kvinnor. Hur återspeglas det i filmen?

Svarta pantrarna gick från att förespråka traditionella könsroller till att betrakta sexism som något kontrarevolutionärt.

- Vad menas med det? Undersök den ideologiska förändringen och vad som låg bakom den skiftande analysen inom organisationen.

- Vad menar filmens mest framträdande kvinnliga rollfigur, Deborah Johnson, med den dikt hon läser upp för Hampton (som också är hennes pojkvän):
"We educate. We nurture. We feed. And we lobby. Perhaps we're here for more than just war with these bodies. We scream, and we shout, and we live by this anthem. But is power to the people really worth that ransom?"

"Politics is war without bloodshed while war is politics with bloodshed"

Hampton använder sig av det välkända Mao Zedong-citatet ovan under en av sina föreläsningar för partimedlemmarna.

Bild: © 2021 Warner Bros.

- Vad tänker ni om citatet?

Ett annat Zedong-citat lyder: "Political power grows out of the barrel of a gun."

- Hur tänker ni om det första citatet i relation till det andra? Går det att göra kopplingar mellan citaten och statens våldsmonopol som nämndes tidigare? Svarta pantrarna var en mycket levande organisation som i sin tur vilade på flera olika ideologiska ställningstaganden (som delvis skiftade under tid).

- Dela in er i grupper och undersök vilka tankar och idéer som formade organisationen. Vilka var de centrala tankegångarna och vilka friktionsytor fanns det internt?

Specialagent Mitchell jämför Svarta pantrarna med Ku Klux Klan, och menar att det är två sidor av samma mynt.

- Vad menar han med det och stämmer det påståendet?

På ett liknande sätt förklarar FBI-chefen J. Edgar Hoover att: "the Black Panther Party, without question, represents the greatest threat to internal security of the country."

- På vilket sätt är Svarta pantrarna det största interna hotet mot Amerika? Vad är det mer specifikt som är hotat? Ett annat intressant angreppssätt är att undersöka vilken ställning den typ av socialistisk retorik som presenteras i filmen har idag.

- Kan ni komma på några politiska ledare som använder samma typ av argumentation och retorik som Hampton? Hur ser socialistisk eller kommunistisk politik ut i Amerika och Sverige idag?

Filmens estetik och kläder

En av de mest iögonfallande delarna av filmens estetik är karaktärernas autentiska och detaljrika kostym som är en del av vad man på film- och teaterspråk kallar [mise-en-scène](#). Faktum är att filmens kostymör, Charlese Antoinette Jones, arbetade länge för att hitta rätt kläder. Under researcharbetet använde hon sig av dokumentärer om Fred Hampton och Svarta pantrarna samt en stor mängd fotografier. Omkring 80–90 % av filmens kostym är enligt henne från 1960-talet.

- Vilken del av kostymen gjorde starkast intryck på er? Hur förhåller sig kläderna i filmen till dagens mode?

- Jämför uniformen som Svarta pantrarna använde med hur medborgarrättsrörelsen i Amerika klädde sig. Hur skiljer de sig åt? Svarta pantrarna bildades delvis som en reaktion på medborgarrättsrörelsen, syns det på deras klädval?

Ett annat intressant grepp som används i filmen är de delar som skildrar intervjun som den verkliga O'Neal gjorde för den dokumentära tv-serien *Eyes on the Prize: America's Civil Rights Movement* (Henry Hampton, 1987–1990). Dels återskapas intervjun med filmens O'Neal (spelas av LaKeith Stanfield), dels visas delar av originalintervjun i slutet av filmen. Detta kan ses som ett starkt berättargrepp som bryter den fjärde väggen. Det ger också filmen ett annat sanningsanspråk.

- Vilka intryck gjorde intervjun med den verkliga O'Neal på er?

Fördjupning i den svenska kontexten

För den som är intresserad av att studera Sveriges koppling till Svarta pantrarna rekommenderas Robert Nilsson Mohammadis forskning på ämnet. Projektet kallas [Skandinavien som arena för Black Panther Party](#) och kopplingen till Sverige förklaras som följande: "1969 reste ledande medlemmar av Black Panther Party (BPP) genom Skandinavien. BPP Solidarity Committees inrättades därefter i Köpenhamn och Stockholm, och aktiviteter till stöd för BPP ägde rum i de skandinaviska huvudstäderna och vid universitet. Intresset för BPP var stort i Skandinavien runt 1970 och producerade både översättningar av nyckeltexter från den rörelsen och journalistiska bidrag. Ledande kulturinstitutioner – till exempel Moderna museet och Stockholms stadsmuseum – bjöd in delegationer från BPP. Pantrar som behövde gå i politisk exil fann tillflykt till Skandinavien. Till exempel startade afrikan amerikanska krigsdesertörer en lokalavdelning av BPP i Malmö."

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Läs

För den som vill se mer om Svarta pantrarna och Black Power-rörelsen i Amerika finns flera lämpliga startpunkter, exempelvis den svenska dokumentären *The Black Power Mixtape 1967–1975* (Göran Olsson, 2011), *I Am Not Your Negro* (Raoul Peck, 2016) och *Selma* (Ava DuVernay, 2014).
Läs handledningen till *Selma* [här](#).

PRODUKTIONSUPPGIFTER

USA, 2021.

Regi: Shaka King

Producent: Charles D. King, Ryan Coogler och Shaka King

Manus: Will Berson och Shaka King

Musik: Mark Isham och Craig Harris

Medverkande: Daniel Kaluuya, Lakeith Stanfield, Jesse Plemons, Dominique Fishback, Ashton Sanders, Darrell Britt-Gibson, Lil Rel Howery, Algee Smith, Dominique Thorne och Martin Sheen

Tekniska uppgifter

Originallängd i minuter: 126

Åldersgräns: Från 15 år

Distribution: SF Studios/Warner

Sverigepremiär: 19 mars 2021

Filmen kan också finnas i utbudet hos din mediecentral.

REDAKTION

Text: Carl-Michael Sahlberg

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, december 2021

KONTAKT

filmiskolan@filminstitutet.se

<http://www.filminstitutet.se/filmpedagogik>

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.
filminstitutet.se/skolbio